СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 136. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 13. червня, 1928.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

VOL. XXXVI. No. 136. Jersey City, N. J., Wednesday, June 13, 1928. THREE CENTS.

ГУВЕР ДОБУВАЄ СОБІ НОВИХ ДЕЛЕҐАТІВ, АЛЕ БІЛЬШОСТИ НЕ МАЄ

У НАВЕЧЕРЕ КОНВЕНЦІЇ СЕРЕД ДЕЛЕҐАТІВ НЕМА ЗГОДИ.

КАНЗАС СИТІ, 11. червня. — Республиканський комітет згодився уже порядок першого дня нарад республиканської конвенції, що починається офіціяльно завтра.

Конвенція почнеться в годині 10. музикою. В 11. годині предсідатель Ботлер отворить конвенцію. Відтак єпископальний епископ Партридж виголосить молитву. Відтак американський національний гимн відспіває оперова співачка Шуман-Гайнк. Опісля конвенція піде фотографуватися. Далі предидія зарядить відчитание єпису делеґатів.

Опісля почнуть офіціяльно наради конвенції предсідатель Ботлер та сенатор Фес. Далі конвенція переведе тимчасову організацію, себто встановить президію й комітети. На сьому закінчиться перше засіданне конвенції.

Делеґати зіхалися вже майже всі. Між ними одної думки нема. Остаточні обчислення прихильників Гувера показують, що Гувер більшости конвенції за собою не має. Навіть після обчислень прихильників, Гувер має 515 голосів, а тягарники 573 голоси.

Велике зацікавленне викликує питанне, за ким заявиться секретар скарбу Мелон, котрого вважають за речника президента Кулиджа. Та Мелон покищо ще не заявився за ніким. Його делеґати теж не дають пізнати, за ким вони стоять. Зате та частина делеґатів з Пенсилвенії, що стоїть під упливом Вера ,відразу заявилася за Гувером.

Друге питанне, яке ворушить конвенційними делеґатами, се справа фармерських організацій. Різні фармерські товариства вислали на конвенцію своїх представників, щоби остеретти республиканців, що на случай, якби конвенція не заявилася за допомогою для фармерів, фармерські стейти підуть проти республиканського кандидата.

Республиканський партійний комітет уже покінчив свої праці коло вироблення партійної платформи на сьогорічні вибори. Кажуть, що ся партійна програма виннае загальними два найважнійші питання, себто фармерську й протибійну.

Наради конвенції будуть розсилати радіом. Шістьдесять вісім радіових станцій получилося разом в один ланцюх, що має розіслати наради конвенції в найдальші закутини Америки.

ПЕРЕГОВОРИ ЗА НОВИЙ КОНТРАКТ У КРАВЕЦЬКІМ ПРОМИСЛІ.

ЮНІЯ ВИСТАВЛЯЄ ДОМАГАННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА СЛУЧАЙ БЕЗРОБІТТЯ.

НЬЮ ЙОРК, 12. червня. — З огляду на те, що дня 1. липня сього року виходить річниць контрактови між кравецькою юніею та кравецькими підприємцями, нині зібрался представники обох сторін, щоби виробити начерк нового контракту.

Цікаве, що між рішними точками, які предложили робітничі делеґати, є домаганне обезпеченна робітників на случай безробіття. Після пляну робітників, підприємці малиби складати на ціль обезпеченна від безробіття 3 проценти платні робітників.

СТАЛИ ДОБУВАТИ ЗАТОПЛЕНИЙ КОРАБЕЛЬ.

НЬЮ ЙОРК, 12. червня. — Корпорація Мерит-Чепмен і Скат почали працї коло добування з води каналу коло Кайфтона, Стетен Айленд, корабля американської армії „Найвсинка", котрий затонув дня 7. мая підчас зударення з тягаровим кораблем „Свіндернон".

Підприємство почало будувати довкола затопленого корабля щось у роді рустування. Кажуть, що робота потребае коло 4 місяці. Затоплений корабель має велику діру, яку він зробив собі, падаючи на дно та вдарюючися об водну руру, що доставляе воду з Брукляна до Стетен Айленда.

ІМІҐРАЦІЙНИЙ КОМИШЕНЕР ПОЯСНЯЄ ЗАКОН ПРО ПРАВО ПЕРШЕНСТВА ЩОДО КВОТИ.

ВАШИНҐТОН, 11. червня. — Ґарі Гол, генеральний комишенер іміґрації, видав нині публичне пояснене до недавно ухваленого закона про право перщенства родин імігрантів до квоти.

Щоби дістати для своєї родини се право перщенства, американський горожанин повинні предложити американському імігрантийному бюрови просьбу о видание імігрантийного візи сим кревняком.

Такі просьби може вносити горожанин з користю своєї жінки, мужа, незамужних дітий до 21 року життя, батьків і материй.

Коли імігрант-горожанин уже подав петицию о допущенне дитини, що має понад 18 літ, а низче 21, а ся просьба вже була принята перед днем 28. мая 1928. року, то нової не треба вносити.

Просьба за допущенне в Америку жінок і незамужних неповнолітніх (до 21. року життя) дітий тих імігрантів, які ще не стали американськими горожанами, але прибули до Америки зовсім законно, та просьби о допущенне імігрантів-робітників та їх родин треба вносити до американських консулів у тих краях, з котрих походять ті люди, що мають сюди приїхати.

Сі пояснення зайшли у відповідь на писачі листів, які посипалися до імігрантийного бюра, відколи в конгресі ухвалено про право перщенства для родин імігрантів.

ПІДВИШКА ПЛАТНІ КАНА-ДІЙСЬКИМ ПОЧТАРЯМ.

Генеральний почмайстер Вінньо оповістив в палаті послів в Оттаві, що має намір піднести платню сільських почтарів. В теперішню пору наименша платня почтаря є $60 на рік, поки доход почти не дійде до $120 на рік. Міністер пропонує підвести мінімальну платню з $60 на $100. Відтак враз зі зростом доходів до $1,000, платня малаб виносити 70 процент замість теперішних 50; від доходів до $10,000 платня будаб 30 процент, а від $20,000 платня будаб 20 процент. 9,000 почмайстрів скористаласб з підвишки.

СУД В ГЕМИДТОН ОПРАВДАВ О. ФИЛИМУ.

Вінніпеґський „Український Голос" пише:

Довідуємося, що в Гемилтон, Онт., відбувся вже процес о. Филими ізза обвинуваченна Елеонори Фергосон, немов то о. Филима свого часу устроів щось в роді вінчання між нею і самим собою. З причини, що обвинуваченна не могла представити свідків мнимого шлюбу, її обвинуваченна відкинено і о. Филиму оправдано. Про перебіг процесу не маємо доси точніших відомостей.

І ПОТЕРПІВ І ДО ХОЛОДНОЇ ПИШОВ.

Експлозія домашньої дестилярні в домі Михайла Романика у Вінніпегу дорого коштувала його. Його дестилярня експльодувала кілька тижнів тому і сила експлозії валила майже половину стіни його дому, а його самого покалічила так, що він мусів відлежати якийсь час у шпиталі. В додатку потягнено його до відповідальности в суді. Та хоч Романик не відпирався від провини, поліційний суддя засудив його на три місяці вязниці і 500 долярів гривни, а що Романик не має чим заплатити, то має відсидіти додаткових шість місяців. Адвокат Романика боронив його тим, що він вже досить потерпів. Його хата зруйнована, сам він відложав у шпиталі. Асекураційна компанія відмовилася заплатити відшкодованнє за хату, бо вона асекурувала від огню, а не від експлозії. В додатку моргеджова компанія збирається забрати останки хати. Зате проти Романика піднесено, що напиток, який він виробляв, був у високій мірі отруєю. Тому суддя не хотів бути милосердним.

НА КОМУНІСТИЧНУ ПРОПАҐАНДУ.

З Москви подають, що „комінтер" (комуністичний інтернаціонал) призначив 200 тис. совєтських долярів на пропаганду за кордоном. Значить: для агітаторів будуть гроші на якийсь час, поки люде добровільно платитимуть податки.

ВОЄННЕ ВІДШКОДОВАННЯ КАНАДИЙЦЯМ.

В палаті послів в Оттаві зложено 22. травня звідомленя про розділення воєнного відшкодовання канадийським горожанам. Сума признаних відшкодованнь виносить 6,289,389.34, з того $4,246,868 в приватних відшкодованнях, а решта в відшкодованнях для церков і шкіл. Найбільший процент.

„СВЯТИЙ" ВОДОПАД.

В р. 1913 відкрив Англієць, Джеймс Скат-Брави в африканських пралісах на границі британської Східної Африки, Родезією — один з найбільших водопадів на світі. Люде, які з ним брали тоді участь в науковій подорожі, погинули в Африці. Одного з них загриз леопард, другий умер з перемучення і недостатків, а самого Бравна зловили Німці, які в той час мали контролю в тій части Східної Африки (а було се вже підчас війни) і довший час держали в вязниці, почім Бравн умер та відкритий через нього водопад лишився дальше таємницею для культурного світа. — Недавно одначе жінка Бравна найшла між його паперами фотографічну знимку того водопаду і записки, після яких можна було найти місце, де він находиться. Так водопадсей вдруге відкрито. Його води падуть з високої скали на 1200 стіп в долину. Африканські жителі-тубильці вірять, що злі духи спричинюють гук і рев води водопаду, а щоб усмирити і уласкавити злих духів, вони посвячують часом в жертву „духам" малі діти — кидаючи, їх згори в води водопаду, де ці нещасливі діти гинуть страшною смертю. Для сеї жертви вибирають тубильці одно з блізнят, звичайно дівчину, а родичі блізнят почуваються щасливими, коли можуть одно з блізнят посвятити злим духам для усмиренних їх лютости. Англійський уряд, який під сю пору контролює названу африканську околицю, старається карними законами викоринити сей такий страшний забобон серед африканських дикунів.

ПИВО ТА ВИНО В ЛІЧНИЧІМ ВИДІ.

Берлінські вчені найшли спосіб зґущувати пиво та вино до твердої матерії. Цей винахід має велике значіння при транспорті алькоголю, який пусується. Відтепер пиво та вино може мандрувати в формі пилюль, табличок і порошків, мов чеколяда. Може недалеким є вже той час, коли шинки та ресторани щезнуть, а пиво та вино продаватимуть аптики. Ця ідея найде чимало оборонців між тими, які мусять ховатись перед своїми жінками, коли хотять утишити свою спрагу. Любителі пива та вина не від нині вживають їх як лічничого середника, переєвідчені, що вони виходять ім тільки на здоровля. Здучені Держави, де алькоголь заборонений, живо зацікавились німецьким винаходом: контрабанда порошків декша, ніж бочок і пляшок. І при собі лекше носити порошок або пилюлю ніж пляшку.

ШКІЛЬНИЙ СКАНДАЛ У СТАНИСЛАВОВІ.

В державній українській гімназії в Станиславові від 4. мая с. р. шістьом класам заборонено вступу до школи. Причиною цього має бути факт, що учні тих клас не взяли участи в поході на 4 гвардия, мимо припорученна дирекції. Слідства нінкого не дедеться. Делеґат куратореї переслухав тільки кількох учнів, котрі нічого позитивного не зізнали, й відіхав.

Молодь заангажована в тій справі. Батьки крайно обурені поведенне шкільних власте.

ПОМЕРЛА НАЙЗАВЗЯТІША ДІВЧИНА.

В Кій Вест, Флорида, умерла мабуть найзавзятіша дівчина в світі. Ся дівчина походила з Кубп і називалася Юлія Кольон. Маючи 13 літ, вона мала вже судженого. Одного разу посварилася з ним і хлопець у злости сказав їй, що не хоче більше бачити її лиця. На те вона заклялася, що він більше її лиця не побачить і зараз замкнулася в кімнаті своєї тітки. Звідтам не виходила цілих 14 літ. Хлопець приходив й перепрошував, благав її, щоби опамятялася, але завзята дівчина мовчала за замкненими дверми. Істи подавали їй через маленький отвір у дверях. Вона сама робила собі всяке одіння, і сама залагоджувала всякі інші потреби.

КАНАДИЙСЬКИЙ СЕНАТ ВІДКИНУВ ЗМІНУ НАТУРАЛІЗАЦІЇ.

Урядовий проект зміни натуралізаційного закона не найшов прихильного приняття в сенаті Канади і сенат в середу, 30 травня, відкинув сей проект. Проект давав державному секретареви право видавати натуралізаційні папери без переслухання апліканта в суді.

ОРҐАНІЗУЮТЬ КУ КЛЮКС КЛЕН У ВІННІПЕҐУ.

В Роял Темплярс Галі у Вінніпегу відбулися 1 червня організаційні збори Ку Клюкс Клену. На зборах говорив Кардайл Грент з Венкувера, організатор західної дивізії Ку Клюкс Клену в Каналі. Виясніючи цілі організації, він сказав, що головною ціллю її є скріплення протестантизму. Грент виступив дуже різко проти римо-католиків та Жидів. По його думці, римо-католики здобувають щораз більшу контролю доминії. В Саскачевані в 52 публичних школах учать римо-католицькі учителі. Жиди вірять у Бога, однакож вони розпяли Сина Божого, отже не вірять в Него, тому Клен є проти них так само, як проти римо-католиків.

ДОТРИМАЛА ПРИСЯГИ.

40 літ тому Марія Мойст в Монтгомері, Місурі, посварилася зі своїм чоловіком і тоді присягнула, що покладеться в ліжко і не встане, поки не умре. Свою присягу виконала, але на смерть прийшлося їй довго ждати, бо цілих 40 літ. Її чоловік умер много літ тому, але вона не вважала себе звільненою тим від присяги і лежала дальше. Умерла, маючи 92 роки.

МІЛІОНЕРИ Й УБОГІ В АНҐЛІЇ.

Статистика Злученого Королівства Великої Британії з кінцем березня 1928 р. виявляе, що в державі є 562 мілионери. З них 138 мають 100,000 фунтів або більше доходу на рік. Натомісць є в Анґлії 1,548,911 людий, що дістають допомоґу від держави. 1,665,470 людей дістають военну пенсію.

ВІДРЯДЖЕННЯ АКАД. Д. К. ЗАБОЛОТНОГО.

Новий президент УАН акад. Д. К. Заболотний виїхав до Копенгаґи, щоби взяти участь у міжнародному ферольогічному конґресі.

ОДИН ЗГИНУВ А ТРОХ ПРОПАДАЮ З ЕКСПЕДИЦІЇ НОБІЛЕ

ҐОНДОЛЯ РОЗБИЛАСЯ. А БАЛЬОН ПОЛЕТІВ У БЕЗВІСТИ. БРАК ПОЖИВИ І ТЕПЛОГО ОДЯҐУ. БЛАҐАЮТЬ РАТУНКУ, А НЕ ЗНАТИ, ЯК РАТУВАТИ.

КОПЕНҐАҐА, 11. червня. — По одержанни відомостям ґенерал Нобіле з ділою експедиції находиться в дуже трудному положенню. Вандруе по снігах і ледівцях, шукаючи землі. А дорога чимраз більш утяжлива, бо лід топиться. Благае ратунку, а кораблі через леди не годні доіхати. Рівнож і летуни не годні були розсліднти тої невідомої досі землі через мраку і бурі. А до того до такої ратункової експедиції надаються тільки гидроплани бильшого типу. А таких нема.

Ромуальд Амундзен заявив, що ситуація дійсно дуже погана, бо він знае ті околиці з літу попад ними. Там збираеться крига і не можна тамтуди ні кораблем доіхати, ні долетіти аеропляном; бо нема де злетіти на землю.

З того, що подано з боку експедиції Нобіле, виходить, що дослідників захопив при повороті сильний вихор з сніговицею та що Нобіле рішився злетіти на землю, щоби оминути катастроф. Перший зіскочив Нобіле з 6 людьми доволі щасливо, але решта летіла ще далі яких 30 миль. Доперва там розбилася ґондоля і вилетіла з неї друга частина. При ударенню мав згинути один чоловік, а двом поломало ноги. Ті два находяться тепер разом з Нобіле. Решту потягнув воздухоплав ще далі з собою. Вони виратувалися рівнож, а Італію, звільнену з ґондолі і моторів, понїс вітер у безвісти.

Експедиція пішла трома партіями шукати землі і ратунку. Трох десь пропало, а про решту знати, де вони мешкі більш перебувають. Всі вони мають повідморожувані руки і ноги і терпіть від недостатку поживи, а ще більше від холоду. Видержати будуть могли ще так з пять тижнів. Найбільша біда з хорими.

УСТАБІЛІЗУЮТЬ ФРАНК.

МАЄ ЦЕ БУТИ ВЖЕ В НАЙБЛИЩУ НЕДІЛЮ.

ПАРИЖ, 11. червня. — Загально думають, що франк буде остаточно устабілізований на золотій основі в найближчу неділю. Вибрано неділю тому, бо в той день замкнена біржа. Найбільше натисків на стебілізацію ґовернор Банку Франції. Франк буде мати тепер одну пяту частину тої вартости, що мав його перед світовою війною.

ЧУЖИНЕЦЬКЕ ВІЙСЬКО МАЄ ПОКИНУТИ КИТАЙ.

ТАКЕ ДОМАҐАННЕ ВИСТАВИВ НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ УРЯД.

ШАНҐАЙ, 11. червня. — Доносять, що національстичний уряд видав проклямацію, в якій домагаеться в категоричній формі виходження з Китаю всіх чужинецьких армій.

Націоналісти кажуть, що китайський уряд і цілий нарід глядять з підозрінням на те, як чужі держави насилають до Китаю чимраз більше свого війська та обсаджують ним чимраз більше китайських міст. Коли ті держави не заберуть цего війська, Китайці будуть змушені проґнати з середини Китаю всіх чужинців.

Націоналісти кажуть, що революція вже на докінченню та що їм треба братися до конструктивної роботи, а чужинецька армія та дотеперішні договори, накинені насильно Китаєм, тому на перешкоді.

ВЗІРЦЕВИЙ ҐОВЕРНОР.

ПЕКІН, 11. червня. — Разом з націоналістичною армією вайїнов сеґодня до столиці новий ґовернор з провінції Шансі. Є ним ґенерал Єн Гсі-Шан, званий „взірцевим ґовернором". Каже, що хоче завести спокій і порядок та очистити провінцію з решток північної армії. Завівши порядок, повернне до свого давного місця.

ДОМАҐАЄТЬСЯ ХАБАРА.

ТІЄНТСИН, 11. червня. — Ціле місто в страху, бо може прийти в кождій хвилі до борби в самім місті і околиці між наближаючимися націоналістичними військами а ґенералом Ченґ Тсунґ Ченґом, ґовернором провінції Шантунґ, який не хоче забратися з міста. Каже, що вийде з міста і віддасть ґоро без бою другим в руки, а сам усунеться від публичного життя, коли місто заплатить йому за те $1,000,000.

НІМЕЧЧИНА ПЛАТИТЬ ТОЧНО.

АЛЕ ВСЕ ТАКИ ТРЕБА ДУМАТИ ПРО ОЗНАЧЕННЕ ВИСОТИ РЕПАРАЦІЙ.

БЕРЛІН, 11. червня. — Ґенеральний репарацийний агент Паркер Ґилберт проголосив новий звіт, в якім відаіс, що Німеччина виповнила і за той послідний рік точно всі свої зобовязання, наложені на неї з титулу воєнного відшкодованна і принятого нею пляну Доса. За послідний рік заплатила вона 1,700,000,000 марок.

Ґилберт каже, що плян Доса був виконаний, але з того ще не виходить, що й далі так буде. На слідуючий рік Німеччина буде мала заплатити 2,500,000,000 марок, себто о 800 мілионів більше як сього року. Те треба мати на увазі і не перетягати струни, щоби не підкопати Німеччини фінансово і не допустити до нової катастрофи. Бо плян Доса не був остаточним. Він тільки давав на початок можливість виходу, але самі автори були свідомі того, що його треба буде змінити. Так каже Ґилберт.

НІС І ҐОРЛО ТРЕБА ВІЧНО ЧИСТИТИ.

ПАРИЖ, 11. червня. — Професор Ґенрі Жан Фассарді підніс у своїм рефераті, виголошеним перед французькою академією наук, що ми повинні дбати про чистоту горла і носа в такій самій мірі як про чистоту лиця і митя їх також само часто, як миємо лице і руки. Бо всі хороби горла і носа враз з запаленнями це головно наслідок нечистоти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 9, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платить 10 центів.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИБОРЧА ПЛАТФОРМА РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ

З наближенням краєвих конвенцій великих американських політичних партій рушилися американські класові організації. З одного боку заворушилися американські фармери, за ними американські робітники. Безпартійний Політичний Кампаніяний Комітет Американської Федерації Праці власне предложив республиканській партії свої домагання, які він відтак предложить теж демократичній партії.

У сьому документі подані звичайні домагання американських робітничих юній. На першому місци стоїть домагание, щоби великі партії заявилися за законом проти трестів, але проти примінювання сих законів до робітничих юній.

Партії повинні заявитися за обмеженнем уживання судових заборон у непорозуміннях між підприємцями й робітниками. Робітникам треба виразно признати право до організації.

Далі Комітет Федерації Праці говорить про охорону робітників Америки перед конкуренцією зі сторони нових імігрантів. Юнія домагається дальшого обмеження іміграції.

Юнія домагається полагодження страйку майнерів мягкого вугля.

Далі Федерація Праці добивається, щоби конгрес мав право охороняти діти перед працею в фабриках і копальнях. Дальше робітники повинні бути захоронені перед конкуренцією вязників у вязницях, котрих вироби не повинні продаватися в свободній торговлі.

Далі Федерація Праці заступається за горожанськими свободами, як свободою преси, слова й організації. Вона заявляється проти примусового асентирунку, хиба що край має вести оборону війну.

Між иншими домаганнями є теж домагание обмеження прогибіційного закона. Далі захорони для федеральних робітників. І такі тим подібні реформи.

Всі домагання разом становлять дуже марні домагання в порівнакню з політичними домаганнями, які при таких великих виборах ставлять робітники других країв. По других краях робітники виступають при виборах не тільки як організації промислові, але й політичні. Там робітники не вдаються до чужих партій з домаганнями, але самі ставлять домагання, іменують кандидатів та закликують населенне голосувати за сею програмою й кандидатами. В Америці політична солідарність робітників ще властиво не істнує. Кождий робітник уважає себе будучим буржуєм, якого інтерес звязаний не з клясою, котру він хоче покинути, але з клясою, до котрої він хоче пристати. Через те тут чисті політичні партії робітників не мають упливу, а робітники на загал розділюють свої симпатії між дві великі партії, які по свойй сути не є робітничими.

ПРЕСА ТА КНИЖКА НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

I.

Большевики кожного року перший тиждень у травні місяці роблять тижнем преси. В цей час вони улаштовують кампанію по збільшенню передплатників своїх газет, складають відповідні збори, влаштовують виставки преси, на яких показують досягнення за рік. З писаних з того приводу статей та статистичних даних виберемо де-що цікавих фактів.

По цілому Радянському Союзови виходить тепер 559 газет з тиражем 8,250 тисяч примірників. З цих газет друкується немецькою мовою — 130, що на 80 мілионів немосковського населення Союзу таки замало.

Сливе половина всіх газет виходить у Москві, зрозуміло чому. Книжок за минулий рік видано 44 тисячі назв у 190 мілионів примірників. Скільки з них немосковською мовою, не подається.

Для порівнання подамо, що Америка, яка має на 60 мілионів населення меньше ніж Радянський Союз, має до 2,500 щоденних газет з тиражем до 40 мілионів примірників. А тижневики й місячники дають величезну кількість видань до 10,000 назв за тиражем біля 200 мілионів примірників.

Отже зовсім навіть не надається до порівнання те, що має у себе „соціялістичний" Радянський Союз та „контрреволюційна" Америка. Уже не говоримо про те, що в „контрреволюційній" Америці свобідно виходять комуністичні, анархістичні й соціялістичні видання, а в Радянському Союзі, крім „казьонної" державної преси та видань инших немає.

Звернімося до даних, що тичаться Радянської України.

На Україні за минулий рік виходило 87 газет; з них українською мовою — 53, московською — 24, мовами меньшостий — 10. Канада, що має в три рази меньше населення ніж Радянська Україна, має яких 130 щоденних газет та до 1000 тижневих. Прихильники комуністів вигукують, що Радянська Україна має аж 53 газети, але вони не говорять, що з цих 53-х газет щоденних лише — 8,а з 27-ми московських щоденних — 17.

Українське населення на Радянщині в „своїй власній державі" має лише тижневики та провінціональні листки, а московська меньшість має столичну пресу.

Тепер щодо тиражу. На 1. травня біжучого року тираж усіх газет на Україні доходив до 600 тисяч примірників, московських до 424 тисяч і національних меньшостей — 36 тисяч. Тираж московських щоденних газет — 356,5 тисяч, тираж українських щоденних лише 198,1 тисяч і національних меньшостей 9,5 тисяч. При тім треба зазначити, що на Україні не виходить ні одна українська вечірня газета. На загал українська преса слаба, провінціональна, технічно відстала. Московська преса поставлена ліпше, але й вона на Україні грає тільки другорядну ролю, бо першу ролю грає преса, що публікується в Москві та Петербурзі. Докладних даних про те, скільки на Україну висилається газет з Москвощини, нема.

Робилися перевірки по романівській окрузі (найглухійша округа), та уманській (на Київщині). В обох цих округах нема чужого зайшлого робітництва. — це округи, в яких 90% населення Українці. Перевірки показали, що в цих округах імпортована преса (з Москви) в кількости переважає загально-українську пресу. Що доперва в таких округах як харківська, одеська, або донбаська? Там українських газет сливе ніде не видно.

Всюди на залізницях продаються московські газети, українські — не скрізь і не всі, бо напр. Пролетарську Правду, щоденну робітничу газету, трудно дістати на стаціях залізничих, бо контрагенство, яке переводить продаж газет — московське.

Крім газет виходять на Україні журнали, — всіх 95, з них українських — 57, московських — 32, решта иншими мовами. Як стверднив нарком-прос Скрипник, з місцевих робітничих професійних організацій жадна не передплачує навіть одного примірника будь-якого українського журналу. Передплачують лише московські й то переважно ті, що виходять на Московщині.

Спитаєте, чому це так? Адже статистика виказує, що на Україні серед робітництва налічується 50% Українців. Зараз поясніму, чому це так.

Треба знати, як збирається передплата на газети, щоби стало ясно, чому на Україні писана українською мовою преса хиріє й чому Україну заливає московська преса. Передплату обовязані вносити всі професійні організації, всі партійні, всі державні, кооперативні та громадські установи. За цим слідують агенти-різних газет та видавництв, які з свого боку в своїх інтересах ширять пресу московську, бо вона багатша, ліпше оплачує своїх агентів, підтримує їх своїм авторитетом. На верхах же по всім організаціям та установам на Україні Українці складають незначний відсоток, — від цих верхів залежать підрядні на місцях, отже ці останні передплачують те, що їм „рекомендують" з верхів.

Крім того московські газети та видавництва через свою адміністрацію дістають в Москві всі потрібні адреси й по ним висилають свої видання. Бувае часом так, що сидить у яких-небудь Кобилярах урядовець міської рады й не спішиться з передплатою, — відтягує, крутить. Та одного дня дістае з Москви пакунок, а в ньому кілька чисел „Вестнік Комунального Хозяйства". Не знае бідолаха, звідки на нього біда прийшла. Жадних реклямацій не узгляднюють. При другій посилці поштар видае розписку на 6 карбованців за передплату „Вестніка", бо знае, що гроші вже приготовані.

Всіх способів, яких беруться агенти та представники московських видавництв, щоб здерти „передплату", не перелічити. Їх багато, й всі вони ріжномані тні. Писалося напр. клад, що по Херсонщині їздив один такий агент, який казав собі давати помешкання, харчувати, напувати горівкою, збирати гроші від числа населення села і т. д. Збираючи „передплату", агент обіздив по порядку всі села. Це не єдиное явище, бо вже така виробилася практика.

Населення навязаних йому видань в чужій мові не розуміе, а тому не прочитує, але „прокурює" їх, себ то крутить собі в тому папері з махорки циваретки. Це показує анкета харківської газети „Вісти". Та зрештою „прокурення" газет також почало падати, бо цього року большевицька статистика показуе зменшення числа сільських передплатників на газети. Видно, вже появився на селах инший папір на цигаретки.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

429.

Коляда на Сиротинець.

Бр. св. Петра і Павла, від. 321 У. Н. С., в Фініксфіл, Па., ухвалило на річнім засіданню піти колядувати на дохід Сиротинця при У. Н. Союзі. Колядувати ходив новий уряд нашого братства, вибраний на рік 1928, а саме: Григорій Белюх, Дмитро Савчин, Михайло Чайка, Юліян Цюх, Теофіль Корчинський, Іван Яворський, Іван Білинський і Федор Цюх.

Члени жертвували: Григорій Критович $2.00; Федор Цюх $1.50; Григорій Белюх, Дмитро Савчин, Юліян Цюх, Михайло Чайка, Іван Білинський, Іван Яворський, Василь Лев, Теофіль Корчинський, Семен Наумович, Микола Ступницький, Олекса Волосєнський, Іван Костира, Григорій Мартинів, Гнат Вольчак, Михайло Кукиляк, Гнат Білинський, Микола Фляга, Павло Сабівський, Федор Конів, Дмитро Грицик і Григорій Ших по $1.00; Дмитро Поточняк, Іван Лоджук і Йосиф Янушевич по 50 ц.; Михайло Міщкевич, Микола Лісовський і Мартин Воробець по 25 ц.

Від не членів заколядовано: Іван Гойдан $2.00; Дмитро Грабовський, Василь Дюдюк, Михайло Лужецький, Олекса Андрушко, Юрко Карпінець, Василь Гаврилко, Іван Лисобий, Федор Фука, Йосиф Подсобинський, Іван Лісовський, Іван Поточняк, Петро Волосянський, Михайло Матківський, Василь Яцуляк, Михайло Луженький, Іван Строгуш, Василь Потоняк, Василь Кіс, Василь Фідик, Григорій Комар, Тома Богус, Францішок Беньковський і Герман Філіпс по $1.00; Андрусь Федчак 75 ц.; Йосиф Хомяк 50 ц.; Михайло Лопушевич і Михайло Гаврилко по 30 ц.; Юрко Зазуля 25 ц.

Разом заколядовано $53.85.

На братському засіданню зложили отсі члени: Микола Ступницький $2.00; Іван Костира, Олекса Волосянський і Гнат Білинський по $1.00. З продажі книжочок 40 ц. Дрібними жертвами $1.00.— Разом $6.40.

Усього разом наше братство вислало на Сиротинець $60.25, а з попередними жертвами — $105.75.

Усім колядникам і всім жертводавцям щира подяка від нашого братства.

Не забуваймо, фініксвільські Українці, про дальшу долю Сиротинця-Захисту У. Н. Союза! Хто ще доси на сю нашу народну інституцію нічого не дав., нехай дасть як найскорше, бо відкладати такої справи не годиться!

Г. Белюх, предс.;
М. Чайка, кас.;
Ф. Цюх, секр.

430.

Обурн, Н. Й.

Тов. Запорожська Січ, від. 283 У. Н. С., складае сердечну подяку цілій обурнській громаді за коляду на Сиротинець У. Н. Союза. Заколядовано, як відомо, $78.75, з того відтягнено 50 ц. розходу, а на Сиротинець вислано $78.25.

Не забуваймо, Браття і Сестри, за сей наш Сиротинець-Захист і на будуче, бо ся інституція є нам конечно потрібна.

Семен Цюпило, секр.

— Ти вже пять літ заручена! Чи ти ніколи не говориш із нареченим про женячку?

— Я раз згадала йому це., то він потім не показувався три тижні.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(131)

Зчинився неймовірний гвалт, репет: „Слушайте, ізменнікі, почему не апладіруете?... горлала „демократія" в наш бік, коли Керенський сказав про німецький десант. Деякі, очевидно з найбільш „патріотічеекі настроених" депутатів-демократів, скочили зі своїх місць і погрозливо розмахуючи руками, з оскаженілими обличами, викрикували ріжні лайки, що не до описання, на адресу немосковських народностей. Цікаво, що ввесь гвір був спрямований проти лав народностей, а в бік большевиків майже ніхто не звертався, коли ті більше демонстративно тоді оплескували. Як видно, тут гору взяв принціп: „то свої, со своімі легче сочтьомся".

Надзвичайно гнетюче враження вробила на нас, на народности, ця мерзотна сцена. Це факт, який глибоко врізався в душі наші, представників бувших поневолених народів, і він ніколи не може бути забутий в історії боротьби за наше визволення. Кожен з нас відчув, що тільки помилково, мабуть „по недосмотру" ми допущені сюди в галю Ради, а не посаджені в „крести*) на місце большевиків.

Чхеїдзе, голова зборів, досить довго підчас цієї ганеб-

*) „Моторний вагончик" Петербурзької

ної сцени залишався спокійно сидіти, не призиваючи до спокою авдиторію. Коли вже дехто з крикунів захрип, а з гори нас, в літературному значінню, вже добре обплювали, почувся дзвінок голови, який поволі заспокоїв „патріотів". До порядку-ж ніхто не був покликаний, не було навіть вислано ні головою, ні ким иншим, як це звичайно хоч з чемности робиться, жалю з приводу таких тяжких образ делегатів.

Зробивши гучний, тріскучий, але дешевий ефект, нічого не доказавши і не виправдавшись, не сказавши нічого конкретного з плянів на майбутне, Керенський при несамовито гучних оплесках тих, що й раніше йому плескали, тріюмфально „пройшов до своєї ложі.

У мене десь в глибині чувся голос: ну, й „расейская" демократія, як же ти недалеко відійшла від того мітінгового натовпу, що складається з „почітателей ярмарочного-балаганного жанру", а це був цвіт, мозок російської демократії, російських „гасударственних людей".

На жаль, не маю тут у себе стенографічного відчиту з Ради, який залишився дома, на Україні й мабуть теж знищений разом з другими моїми паперами й цінною бібліотекою культурними московськими варварами і тому не можу переказати протокольного перебігу наради. Далі користуюся лише короткими замітками, що зберіглися, а тому перекажу її суть лише по двом кардинальним питанням: питанню коаліції та відношенню до немосковських народностей.

* * *

З боку прихильників коаліції, як одиноного засобу до врятування Росії від анархії виступали соціял-демократи меньшевики, частина соціялістів-революціонерів, а проти коаліції большевики, представники національних меньшостей Росії, та почасти праві групи, що стояли, хоч не дуже сміло висловлювались, за однородне правительство, складене з міщансько-ліберальних елементів.

За коаліцією зокрема висловлювався бувший міністер юстиції тимчасового уряду Зарудний, який з місця в карер пропонував довго не думати, а негайно розпочати з правительством переговори в цім напрямі. Також з бувших міністрів за коаліційне міністерство виступали Пешехонов, Авксентєв та Скобелев.

Проти коаліції з буржуазією виступали большевики (Каменев, Зіновєв, Троцький), ліві соц.-революціонери (Калков, Спірідонова), частина правих соц.-революціонерів з Черновим на чолі. Також виступив в імені української секції Порш, оголосивши слідуючу декларацію Центральної Ради: „Приймаючи запрошення на нараду демократії Росії, Комітет Центральної Ради (Мала Рада) „доручає своїм представникам на Нараді обстоювати такі домагання:

1. Сформування однородного революційного й соціялістичного уряду, відповідального перед демократією всіх народів Росії.

2. Передання всіх поміщицьких, манастирських і церковних земель до скликання установчих зборів і завідування земельних комітетів.

3. Заведення контролі державної та краевої влади над продукцією і поділом.

4. Передання у завідування краевих органів влади найважніших галузів промислу.

5. Оподаткування великого капіталу й майна та конфіската військових прибутків на користь окремих країв і цілої держави.

6. Признання всім націям права на ничим обмежене самовизначення.

7. Скликання кожною націею та краєм, які того домагаються, національно-краєвих суверенних установчих зборів.

8. Передання цілої влади на Україні в руки української Центральної Ради та її Генерального Секретаріяту, складеного на основі статуту з дня 16 липня с. р. (статут складений Центр. Радою).

9. Признання недійсними таємних дипломатичних договорів.

10. Пороблення рішучих заходів біля заключення миру, для чого негайно попередити союзників у ініціятиві в справі відкриття мирових переговорів.

11. Негайного скасування смертної кари.

12. Розвязання Державної Думи й Ради.

13. Скликання установчих зборів у призначений час без дальших зволікань".

Найголовнішії пакти цієї декларації були приняті й національною секцією Наради, яка складалася з Українців, Жидів, Білорусинів, Грузинів, кавказьких гірських народів, Бурятів і козаків під головуванням Білоруса, посла до IV Державної Думи, Янушкевича. Також на пленарних зборах Наради, після промови Порша, солідарність з домаганнями Української Центральної Ради заманіфестували представники всіх народностей, включаючи також представника польської соціялістичної партії Плавського.

Увесь перебіг дебатів і взагалі робіт Наради залишав враження, що Нараду скликано не для того, щоби дізнатися про думку всієї демократії, а щоб накинути демократії думку сучасних російських халіфів: Церетелі, Керенського, Чхеїдзе, Авксентєва, Дана, Гоца та иних*). Здавалося, що їм байдуже було, що думає Росія. Вони лише бажали через Демократичну Нараду підперти свій захитаний авторітет „вождей революції". Головним адвокатом їх був Церетелі й, правду кажучи, дуже талановитим, котрий виступав безліч разів, коли треба було боронити поглядів цих „вождей". В той час, як з инородцями торгувалися за кожний їх виступ, за кожну хвилину їхніх промов, Церетелі виступав на всіх засіданнях в черзі, а ще більше поза чергою, по три-чотири рази з необмеженим часом промови. Коли більшість Наради голосуванням ясно виявляла свою думку, яка не сходилася з думкою аранжерів Наради, то Церетелі неодмінно виступав і починав „розяснювати".

Так, між иншим, він увесь час збивав на свою думку Комісію двацяти, яка була обібрана для виробления проекту статута передпарляменту. Церетелі стримував її, щоби вона не заходжувалася біля цієї праці, бо, мовляв, одиноке врятування від катастрофи — це коаліційне правительство і т. д.

Навіть не спинявся він перед предложенням „редакційних поправок" до резолюцій, принятих редакційною, або „согласітельною" комісією, які часто зовсім міняли попередню думку комісії. Один такий випадок привів до величезного скандалу, що мало не зірвав всієї наради. Так, резолюцію про передпарламент він перередагував так, що передпарлямент має бути затверджений правительством в той час, коли всі представники всіх груп і партій говорили виключно про те, що правительство має бути відповідальним перед передпарламентом.

Коли це було зауважено Церетелі, він виступив з промовою, заявляючи, що, власно кажучи, він зробив лише редакційну поправку у виробленому раніше проекті резолюції, на яку всі погодились.

З гострою відповідю йому виступив большевик Каменев, який має иншим сказав: „Ви єто называете „редакціонной поправкой", а в благоустроєнних государствах ето называється „государственним переворотом!"

Церетелі залишився в борту та в свою чергу виступив гостро проти большевиків, обвинувачуючи їх в „передержках" власно в шахрайстві і заявив:

„Когда я буду следующий раз говарить с большевіками, то нужно будет взять пять нотаріусов и двух нотаріусов!"...

Це страшенно обурило большевиків і в їх імени виступив з сильною, гарячою промовою Троцкий і закликаючи большевиків і других солідарних з ними в знак протесту покинути нараду, закінчив слідуючими словами: „Ми звертаємося до народу, хай живе негайний чесний демократичний мир! Вся власть радам, вся земля народові! Хай живуть установчі збори!"

Дальше буде)

Добрий урядовець.

— Хіба бухгальтер спить у його кімнаті так тихо!

— Коли тихо, то напевно спить, бо інакше кроїв би страшно.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАЗИВАЙМО ХРУНЯМИ ТІЛЬКИ ХРУНІВ.

Я прочитала в старокраєвому Ділі дуже цікавий відгук на одну статтю в американських Щоденних Вістях. Я певна, що придалібсяби знати про неї й нашим громадянам в Америці. В нас завелася така мода, що ми легко кидаємо всякому противникові закиди, які тільки нам подобаються. Нам легко сказати за другого чоловіка, якого ми не любимо, що він узяв гроші, пішов з Поляками, що він хрунь. Отсей відгук може декого протверезить, що навіть політичним противникам треба робити річеві закиди, а не висисати з пальця дурниці.

Діло писало так:

Хто хотів би довідатись про дійсний стан річей на українських землях під Польщею, той повинен читати українсько-американську пресу взагалі, а комуністичну зокрема. Свідчать про це наглядно нюйорські „Українські Щоденні Вісти", поміщуючи статтю якоїсь Оксани Каблудицької „УНДО в наймах Пілсудського". Якже це сталося, що УНДО найшлося в наймах Пілсудського? А сталось воно дуже просто і то з першого маху. Вже на першому засіданні сойму „послів з УНДО показали себе найвірнішими пахолками пана Пілсудського" підчас демонстрації комуністів на відкритті сойму. Хід того засідання заясував сердобільній п. Оксані неназваний посол-Українець менш-більш ось так:

Коли комуністи, сель-роби, Білоруси-соціялісти й радикали повитали Пілсудського „громогласним": „Геть фашистівський уряд Пілсудського!", поліція почала виволікати комуністів, а опісля й тих послів, що стали в їх обороні.

„Саме в той мент, коли поліція обдаровує і нас (не названих українських послів, а як з дальшого виходить сельробів! — Ред.), некомуністів, без жалю стусанами, саме тоді всі посли з ППС демонстративно встають і стоячи співають „Червоний Прапор". Цим ППС показує на людях, що вони таки соціялісти!.."

Хтось з Українців затягнув „Ще не вмерла", але пісня урвалася і затихла.

„Коли поліція виштовхувала нас-із сойму, протягом того часу співають ППС' стоячи революційний свій гимн „Червоний прапор"... Ми несамохіть звертаємо очі на лави, де засідають посли з УНДО. Ми сподівалися, що в ту хвилину за прикладом пепесів і УНДО встане і заспіває „Ще не вмерла Україна". Але де там! Петлюрівський колишній дипломат Дмитро Левицький і вся його братія з УНДО сидить з олімпійським спокоєм, лише мовчки поглядають у наш бік з якимсь призирством до нас".

З приводу такої поведінки послів УНДО правдомовна п. Оксана звертається до українсько-американського робітництва з благанням-мольбою:

„Товариші! Любі краяни по той бік океану! Від імени жіноцтва, що їм тюрма вирвала чоловіків, від імени матерів, що ллють сльози за вязнямисинами й молю вас, благаю: допоможіть нам в організований спосіб плямувати зрадницьку політику соймових послів із УНДО".

А те „плямування" має відбуватися в той спосіб, що кожна „українська робітниче-селянська організація" в Злучених Державах і Канаді пішле на адресу голови Українського Соймового Клюбу Дм. Левицького протест з приводу „угодівської лінії поведінки УНДО", а його відпис перешле пос. К. Вальницькому для оголошення в „пролетарській пресі" Галичини.

Наші читачі знають хід першого засідання сойму і повеління на ньому українських послів. Вони знають, що Український Клюб не брав участи в святочному відкритті сойму, вони знають, що той клюб довідавшись про події, негайно явився на салі з піснею „Ще не вмерла Україна", щоби взяти в оборону радикальних послів. Український Клюб устами посла Загайкевича перший запротестував проти поведінки уряду і введення поліції до сойму, Український Клюб поставив нагле внесення в справі амнестії і провів його у соймі.

Тимчасом з представлення сельробівської Оксани виходить, що в обороні арештованих послів демонстрували тільки пепесівці, що сельроби з пос. Вальницьким на чолі співали „Ще не вмерла Україна", оборонючись перед наступом поліції, а українські посли весь час сиділи на салі і безучасно прислідалися виволіканню комуністичних сельробівських послів. Буйною і скривленою в бік брехливости фантазією наділена п. Оксана мабуть забула додати, що ні одного сельробівського посла не арештовано, ні одного з них не виведено зі салі. Сель-роби Вальницького, які тепер організують протест проти „зрадницької поведінки УНДО", хоч були весь час на салі, дуже слабо анґажувалися в оборону своїх комуністичних сусідів.

Сельробівська Оксана, висилаючи благальний лист до українського робітництва в Америці зі своїми істеричними видумками та вихвалюючи пепесівців, не повинна була обмежитися до „плямування" УНДО і признання сельробам за спів „Ще не вмерла Україна" (п. Оксана вміє й жартувати!), але й поручити „робітниче-селянським організаціям", щоби висилали признальні листи пепесівцям на руки пос. Марка.

Ось як усвідомлюють сельроби українське робітництво в Америці про старокраєві справи, ось на що вони зужикають свою енергію".

В. Л.

ІНТЕЛІГЕНТНІ ДУШОГУБИ.

Дня 3-го травня ц. р. почався перед пражським карним судом процес проти трох чехословацьких інтелігентів, обвинувачених в убийстві багатої Мадярки — Маргарети Верешмарти. Процес викликав широке заінтересування не тільки в краю, але й далеко поза кордонами Чехословаччини, відкіля їхало до Праги безліч кореспондентів найповажніших світових часописів.

Було це літом 1926 р. Багата Мадярка Верешмерта, яка приїхала до Чехословаччини перед великим всеславянським здвигом соколів, щоби відвідати своїх кревняків, пропала без вісти. Повідомлено про те слідчий уряд, який ствердив, що Мадярку убив її коханець — публіцист Міхалко, при співучасти лікаря д-ра Клепстаря в Кошицях і письменника Сікорського, співробітника одного з чехословацьких часописів.

Теперішній пражський процес, якого сумними героями стають люде з маркою безспірної інтелігенції на чолі, розкрив перед нашими очима весь цинізм і гниль поворінчини, в якій затратилися основи всякої моралі й етики, а розвинулися найнизчі інстинкти. До тогож цього забувати не можна, що маємо тут до діла не з необчислимим вибухом, але з злочином, доконаним з найхолоднішою премедитацією і врахуванням. Бож робили це люде інтелігентні й свідомі усіх закарлючок карного закону.

Спокійний, певний себе чоловік, бистрий і психольог, флєгматичний і жорстокий душогуб, злочинець, що не пається перед нічим, а при тому всіми загально люблений і шанований представник словацької золотої молоді — оце коротка характеристика головного героя пражського процесу, Яна Міхалка. Він мав на меті здобути собі по можности визначне становище в житю і з цього титулу вести веселе, гуляще життя. Одним з шляхів до тої мети була його безупинна погоня за багатими суджениями, які відтак зручно ліквідував.

Ян Клепстар, якому акт обвинувачення закидує зорганізування фіктивного вінчання Міхалка з Маргаретою Верешмерти й участь в убийстві, є зразковим представником здеморалізованої, повоєнної інтелігенції. Відповідальність д-ра Клепстаря за доконане душогубство є в очах публичної опінії велика, тим більше, що є він високо інтелігентним, талановитим чоловіком, бистрим обсерватором і добрим психольогом. Він був зразковим студентом університету, доктурат медицини зложив у 24 році життя... на три дні перед арештованням його під замітом участи в убийстві нещасної Мадярки.

Менше замітним аніж два його товариші є третій обвинувачений, Сікорський, шурин убитої Верешмарти. Йому першому нерви відмовили послуху, він теж перший признався до вчинку й у подробицях оповів, в який спосіб доконано душогубство.

Перший день процесу був посвячений виключно відчитанню акту обвинувачення. Завданням головного обвинуваченого, Міхалка, було — виманити від своєї „жінки" найбільшу кількість грошей, щоби потім покинути її в той чи инший спосіб. Плян частинно вдався. Міхалко вимантив від Верешмарти 50,000 корон, але дальший хід подій вийшов Міхалкові не на руку. Маргарета почала нагально домагатися, щоби Міхалко одружився з нею, а навіть грозила йому поліцією. Тоді Клепстар упав на геніяльний помисл, який полягав на тому, що приятелі Міхалка мали заінсценізувати правдиве вінчання. Клепстар відіграв ролю урядника цивільного стану, який в імені республики залегалізував подружжа Міхалка з Маргаретою. Згодом одначе Міхалкові набридло навіть це фіктивне подружжа й він рішив позбутися Маргарети в найбільш радикальний спосіб. До „зліквідування" жінки помогли йому Клепстар і Сікорський...

Злочинці вбили й ограбили свою жертву, після чого вкинули її в скельну щілину в Татрах. Про велитенське заінтересування процесом свідчить факт, що пражські часописи, які помістили справоздання з першого дня процесу, розкуплено в пятикратному накладі.

Процес проти трійці інтелігентів-душогубів заповідається на три тижні, які не будуть позбавлені емоціональних своєю сензаційністю моментів.

Гренджа-Донський.

НА МАЙДАНІ.

(Страйк).

У каменоломі,
У скелі-горі,
Та застрайкували
Всі каменярі.

З їх кожен покинув
Важкий свій чекан,
Пішли всі у похід
Гуртом на майдан.

І що вони хочуть,
Чого там ідуть?
На що ті прапори
З собою несуть?...

У каменоломі
Кривавий їх трук:
Від'рана до ночі
Ту скелю січуть.

В квартирах-бараках
Ні ліжка, ні дров,
І замість подушки
Їх камінь колов...

І дармо трудящий
По тій горі бивсь,
Коби кусок хліба
Хоч трохи збільшивсь.

Даремне благання,
Пади хоч на хрест!...
Ото і зібрались
Зробити протест.

І рушив той похід
Від каменярів;
Почулися співи —
Пісні бунтарів...

Трубить чиесь авто,
А в йому їх пан,
Щоб попередити
Юрбу на майдан.

Ідуть вулицями
Ті робітники,
І блисли до сонця
Шаблі і штики.

І ще розносився
У поході спів,
Як пішла атака
На робітників...

І бухнула сальва,
Скрізь дим із цівок,
І крик... і команда...
І зойкіт жінок...

На майдані чисто
І вже тихо знов...
На майдані спекла
Робітнича кров...

На майдані сумно,
На майдані жаль,
На майдані трупи
Журба і печаль...

На майдані тихо...
На майдані кров...
На майдані впало
Двацять пять голов...

— Тату!
— Ну! Що там знову?
— Скажи мені, тату, чи як вжалить кропиву, чи кропива бджолу?
— Бджола сяде на кропиву, чи вона бджолу сяде?

І. Сип.

ПРО ТРЕТОГО СИНА.

День, коли Оратівська школа дістала від Наросвіти незабутне повідомлення про порядок постачання підручників дітям незаможників, — був днем великого свята.

Учитель аж сяяв. Він увесь світився радістю, і навіть скла окулярів його, що звичайно так байдуже блищали, здавалося потепліщали.

Це було перед самим початком навчального шкільного року.

Учитель потирав руки з задоволення, бігав до сільради поділитися радістю, виступав на зборах КНС, повідомляючи про новину, і почав регулярно одвідувати пошту, з задоволенням чекаючи поштового пакунка.

Він заздалегідь радів, як сам понесе до школи цього цінного пакунка, мріяв про те, як записуватиме в нужденний шкільний інвентар десятки підручників. Заздалегідь чув і запах свіжо-надрукованих книжок і як шелестять розрізувані листки.

Оратівський учитель ходив, як іменинник. Але іменини його щось дуже затягалися: осьось мало початися навчання, а підручників і не видно було. І завзяття на всі вчителеві запитання відповідав незмінним жартом:

— Нема ще, друкують...

Але вчитель — нарід упертий, терплячий і не легко кидає свої надії. Оратівський учитель вірив, скоро, Наросвіти — святе! І на перший декілька розповів учням, що незабаром діти незаможників матимуть підручники.

Молодим Оратівцям аж голови замакітрилися. Вся школа аж гула. А степан Губа, 10-тилітний синок оратівського чабана, організував навіть групи, щоб від імени незаможників вислати Наросвіті подяку. Вся школа ходила як іменинниця, але й її іменини щось дуже затягнулись...

Минув місяць. Книжок не було. Діти перестали навіть на пошту ходити, довідуватись. Учитель уникав зустрічатися з членами сільради, а коди й спіткає було кого, старався не дивитися в вічі. Він знав, що в усіх очах може прочитати тільки докір і глузування.

Та якось треба було працювати...

...П-о-по, в-і-ві, до-до... Повідомлення... водила пальцями по літерах дітлашня Оратівських незаможників.

...Гуманське Окрівно повідомляє вас про те, що дли дітей незаможників надішлють підручники, які треба записати в інвентар школи. Інспектор... секретар інспектури...

...Оратівські школярі вчили ся читати...

Минув іще місяць. Повідомлення інспектури наросвіти дійсно встигли вивчити і здовж і поперек, і перший ліпший із них міг уже прочитати його на память, не спотикаючись навіть на таких трудних для вимови словах, як „інспектура" чи „інвентар".

Перші правила живого рахунку також засвоїли, користуючись повідомленням Наросвіти: Діти знали, скільки в ньому слів, знали, чи ділиться число їх на 2, і чому саме не ділиться... Але перший триместр закінчився, книжки з округи не надходили, і жадні повідомлення не могли бути за підручника на цілий рік. І вчитель із болем у серці скликав збори та пояснив Оратівцям, які похмуро мовчали, що доведеться цього року ще раз витратитись і купити підручники, бо з міста досі книжок не присилають.

Купили.

Повеселішали дітлахи... Правда, з Степана Губи глузувала малеча: у Степана, казали вони, губа не з лопуцька, знає дже смак: схотів дурно книжок... Листа писати... Де те теля, а він уже й з довбнею.

Степан ходив лютий.

Минув іще місяць. Уже й забувати почали і про повідомлення Наросвіти і про те, як чекали книжок... Школа стягалася в буденну роботу і знову почали холодно блищати скла „шкробівських" окулярів...

Та ось, якось зовсім несподівано, підчас лекції ротним розчинилися двері, і почтар, оповитий морозною парою, ввсунувся в клясу.

— Надрукували, товаришу вчителю, — каже він сміючись і подає пакунка.

У ньому — „підручники для школи".

Але це звучить занадто гордо й гучно. У пакунку всього 10 книжок. 5 хрестоматій „До світла" та 5 аритметик „Живий рахунок"...

За тиждень знов приходить почтар...

Ще дві хрестоматії „з новини світ".

Ще тиждень минув — знов дві книжки... а там і пішло, і пішло: по одній, по дві, по три книжки...

Як горох із подертого міха посипалися пакунки...

* * *

Так Гуманська філія ДВУ постачала з доручення Наросвіти школі підручники.

* * *

Розповідають, що мав один чоловік трох синів. Двох — нічого, люди як люди, третій... відомо тільки, що третій син чудаковата таки був людина. Це про нього в шкільних хрестоматіях написано, як він усе переплутував. Люди, приміром, сіяти збираються, а він жати виїхав. Люди з поля йдуть, а він у поле. Люди спати лягають, а він щойно встає; очі протирає. Все не до пуття робив. На пожежу — гасу відтарабанив, а в зливу — стоїть із відром на городі та капусту поливає...

Дивляться на нього люди та тільки плечима знизують.

Що, мовляв, за лихо...

Але поганого про нього тимчасом ніхто нічого не говорив. Це вже пізніше, як почав він працювати в Гумані, люди почали говорити:

„Було це в чоловіка трох синів... Двох розумних, а третій... у Гуманській філії ДВУ працює"! (Пролет. Правда).

Від Редакції: Це оповідання висмівае большевицькі „порядки". Ніщо не воно тим, що взяте з большевицької газети. Большевики засміяли також українську мову якимись японськими словами, як напр. „окрівно" (так називається „окружний інспектор освіти"). Большевицькі дивацтва.

НА ПІДСТАВІ КОТРОГО ВАША ЖЕНА І ДІТИ МОЖУТЬ ПРИТХАТИ ДО АМЕРИКИ, БЕЗ РЯЖНИЦІ ЧИ ВИ Є АМЕРИКАНСЬКИМ ГОРОЖАНИНОМ ЧИ НІ, ТО САМЕ ВІДНОСИТЬСЯ І ДО ФАРМЕРСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Продаємо шифкарти до всіх частей світа. — Полагоджуємо всякі старокраєві і американські справи. Сповіщуємо контракти купна і продажі, повновласті і т. п. Вишукуємо дати приїзду до Америки і назви кораблів. — Пересилаємо доляри почтою і телеграфічно

ПРОДАЄМО ЛОТИ І БУДУЄМО ДОМИ У ПЕРШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ОСЕЛІ

НОВА УКРАЇНА, Н. ДЖ.

По близші інформації заходіть або пишіть сейчас до наших офісів,

The Globe Service Corporation

30 E. 7th STREET
NEW YORK, N. Y.

А Б О:

329 SO. 4th STREET
PHILADELPHIA, PA.

НОВЕ ІМІГРАЦІЙНЕ ПРАВО

ХОЧЕТЕ ВИСТУПАТИ З ПАТРІОТИЧНО МОВОЮ НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ, КУПІТЬ СОБІ

ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ

о. М. КІНАША

Ціна книжки з пересилкою 1 доляр.

Замовляти:
Rev. M. KINASH, 347 GRIER AVE., ELIZABETH, N. J.
— або —
„SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КОРОЛЕВА ПОЦІЛУВАЛА ХЛОПЦЯ.

Один із найщасливіших людей помер в Англії. Звався він Макс Кой. Було то 1863. року, як королева Вікторія інспекціонувала один полк і попала на Макса Коя, що був полковим сурмачем. Коеві було тоді 17 літ. Королева дуже зворушена поцілувала хлопця та сказала: „Любий хлопче, ти ще занадто ніжний для війська. Йди до дому до твоєї мами". Макса Коя зараз відпустили до дому. Це, що його поцілувала королева, додавало йому німбу ціле життя та куди він лише ступив, усе усміхалося йому щастя.

Подається всім до відома, що український музичний склеп

СУРМА

ВІДКРИЛИСЯ КОЖДОГО ДНЯ

від год. 9. рано до 10. вечером.

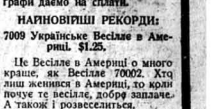

Отсим запрошуються всіх Українців з Нью Йорку і околиці зайти до нашого стору. Також хто приїздить до Нью Йорку з провінції на екскурсиї, повинен до нас вступить. В нас все-є найновіші рекорди, котрі ми Вам переграємо дуже рало на найліпшій машині. Все продаємо по найдешевшій ціні. Фонографи даємо на сплату.

НАЙНОВІШІ РЕКОРДИ:

7009 Українське Весіле в Америці. $1.25.

Це Весіле в Америці о много краще, як Весіле 70002. Хто лиш женився в Америці, то коли почуе те весіле, добре заплаче. А також і розвеселиться.

27134 Слабість. Тяжкі то штоф. Жуковський.

27135 Ой Морозе, Морозеньку. Ордиський.

27135 Скекруха бе і плакати не дае.

ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

Січовий Базар завізди думае про своїх костуверів, як би їм помогти дешевше дістати, що вони потребують.

Поняций фонограф найновішої моди, другі продають по 75 доларів.

Ми даємо Вам його за $35.00.

До того даємо Вам зовсім даром 25 рекордів (Рекорди трохи уживані, але добрі) 5 рекордів можете самі вибрати, а 20 даємо Вам самі.

Вишліть нам наред 5 доларів. Решту заплятите, коли дістанете фонограф до хати. 117-

Адресуйте так:

SURMA BOOK & MUSIC CO.,
103 AVENUE A, (вік 6. а 7. ул.)
NEW YORK, N. Y.
Phone: Dry Dock 3752.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА,
що відбудеся на днях від 15-го до 18-го лютого 1928 р.
в дом У. Н. Союза, 81 Гренд ул., Джерзи Сіті, Н. Дж.

(26)

СПРАВА ДОМУ У. Н. СОЮЗА.

Гол. президітель Т. Гринцей інформує, що вже від довшого часу дошкулює брак відповідного помещення для гол. канцелярії і друкарні Свободи. Справою тою займалося вже не было річче засіданне і нема нікого, що не бувби переконаний, що дім У. Н. Союза потребам организації вже давно не відповідає. Се далося відчути найбільше в послідньому часі, коли діловодство гол. канцелярії зістало поширене і примножене не стало для виконування обовязків, а на домі злого, старий дім намагало показує тенденцію під тягарем завалитися. Отже стало не лиш недогідно, але й небезпечно. Фактом є, що вже навіть річного збору гол. урядників нема де примістити і спільних нарад відбути, так, що стан, в якім ся тепер обовязки сповняти мусимо, не відповідає ні то повазі организації, ні найконечнійшим потребам, часу довше терпіти неможливо.

В тій справі було вже богато дискусії і ухвал. А минувше річне засіданне рішило справу покінчити, давши повноважне власть Екзекутивному Комітетови купити ще прилягаючий дім і заваливши оба, поставити на то місце одно новий, відповідаючий обом, що зістане. Референтом тої справи Екзекутивний признаний д. Яловського і він нему тепер дасть звіт з того, що в тій справі зроблено та до зроблення остається.

Добр. С. Яловський повідомляє збори, що згідно з уважалою річного засідання гол. уряду і припорученя Екзекутивни, він справу провадив однак в повнім порозумінню і згодою всіх членів Екзекутивни до найменчих подробиць. І так зістало провірено компетентними чинниками, що дім сей і сусідний знаходяться в таким стані, що реставроване їх буде коштовне і не заспокоїлобн потреб гол. канцелярії і друкарні, та що за не велику рінницю коштів можна на місце тих домів поставити цілком новий будинок. Дальше провірено, що для цілий, а саме для переховання рекордів организації і для друкарні, практичнійше буловби мати будинок висший, якого кошт знов дещо більший від звичайного будинку, так, як цемент є знов дорожчий від дерева, а й робота знов дещо дорожча від звичайної роботи. До таких висновків Екзекутива дійшла, порівнюючи плани і кошториси одних і других, які представляв заангажований один з найліпших архітектів в Джерзи Сіті. Вкінці всі члени екзекутивного комітету згодилися, що се повинен бути огнетревалий будинок, займаючий місце обох старих домів з подвірями-ярдами, то є цілих 50 фітів широкий і цілих 100 фітів довгий. Будинок той мавби 50 фітів фронту від улиці і входу, а 100 фітів бічного фронту від парку. З тих двох сторін мавби лице і природне світло. В середині другого боку мавби власний „дайт корт", себто відступ від іншого будинку на допущення більше світла до офіс, а з заду буби без вікон, бо не лиnається на се місця. Значить, що той будинок мавби з трех сторін вікна і денне світло. Зразу застановано, що се буде будинок з двома „доверхами" під землею так, як вже в обох старих домах є бейзменти і соббейменти і з трома поверхами над землею. На таким спосіб малоби бути так, як тепер є, місце на печі до центрального огрівання і склад вугля, а кромі того особне на склад паперу для газети, що вимагає богато місця. Над тим, себто в бейменті, попри велику машину, що друкує Свободу, і другу до друкования книжок, буловби придано доволі місця на менчі машини до друкования, так звані „дзябери", дальше місце на експедицію і склад книжок та паперу. На першім верхнім поверху-фльорі від фронту з одної сторони містилася адміністрація, книгарня і адресар, а з другої офіси редакції. Більшу часть того поверху займалаби простора робітня складачів з лайнонайпами, черенками і іншими друкарськими приладдями. Другий поверх з землею поверх призначений на гол. канцелярію У. Н. Союза з офісами для урядів і помічників сих офісовых, адресар відділів і склад формулярів-друків урядових, файлі з актами і т. д. На тім поверсі проектується одну більшу кімнату на засідання. На третім над землею поверсі було зразу проектовано велику галю таку, що в конвенції могладби поміститися, відтак з огляду, що на решта галі не було виглядів, а конвенції відбуваються раз на котири роки, плян третого поверху змінено на мешкальні апартаменти, які могліби приносити більше користи і покрити кошту будови, однак і від того пляну відступлено в переднайдженю рінних комплікацій і недогідностей. Проти того пляну були закиди, примірком такі, що той будинок зовсім урядово і формально виглядати не буде, коли тепер з трьома поверхами на сонце гарний, а навколо вдекорують деревами; дальше, що дільниця, в якій проектується будинок, чим раз більше затрачує вартість резиденційну, а принаймні характер дільниці бізнесово-офісової і т. п. Відступлено від пляну будування третого поверха взагалі, за порадою архітекта лищається в планах всяку провізію на збудованне того поверха в будучности. Значить, що хоч се буде будинок тільки на два поверхи понад землею, то його фундаменти і стіни та залізна конструкція будуть такої грубости і такі, яких вимагається для триповерхових огнетревалих будівель, не вичісляючи бейзментів. Навіть під дахом буде цементний фльор, до якого сягати будуть полученя центральною огрітя так, що в разі потреби колінебудь можна буде добудувати ще один поверх, або й більше. За створенем такого пляну промовляє богато аргументів, а найважнійшим з се, що її можна зробити тільки тепер та що будівля з такою провізією представляє більшу вартість навіть в разі продажи, а тим більше, що перед сею дільницею стелиться можливість потреби таких будівель. І тому будуючи так тревалий будинок, треба числитися з можливостями, які можуть зайти в дальшій будучности.

Пляни змінювалися богато разів через поправки в розділі офісів і робітень так, щоби вони своєму призначенню, а зглядно потребам организації і друкарні, вповні відповідали. Остаточно пляни, які тут є перед нами, зістали Екзекутивним Комітетом одобрені і від них, зглядно над будовою після тих пляній розписано конкурс будівничих-контрактерів. Се відбувалося в той спосіб, що архітект предкладав відпошучнимся фірмам пляни і спесифікейшин, а докладний опис до способу будови і матеріялу з всіми інформациями, а ті фірми до означеного реченця мали зложити на руки Екзекутивни письменні оферти щодо цін, за яку цінну вони годяться будинок після тих пляній і спесифікейшин поставити.

Члени Екзекутивного Комітету на підставі опінії архітекта сподівалися, що таку будову можна буде поставити менчим коштом як сто тисяч долярів і тому коли отворено оферти контрактерів і знайдено, що всі вони перевищають наші сподівання бо доходять до суми 125 тисяч долярів, постановлено відкинути всі оферти та лишити справу до нарідлення надзвичайному отсему річному засіданню гол. уряду.

Значить пляни і описом всіх подробиць будови, поставлено провірити, який буби кошт будови без посередництва одного загального контрактора, чи се буловби можливе так в такий спосіб можнаби зощадити. Провірінне таке поручено секретареві І. Каштанюкови, який зволить сказати, як з припорученя вивязався.

Секретар І. Каштанюк заявляє, що таке припорученне справді перед двома тижнями і за так короткий час не всіх провірити всього і точного звіту зладити. Отримавши приречене почав закликати до головної канцелярії осібних контрактерів і субконтрактерів відповідно до того, яких робіт будови після зладжених пляній і „спесифікейшин" потрібно, і давати кождому, що организація сама будувати наміре і хоче перктактувати з ними безпосередно та що той чи інший може сподіватися дістати роботу, хто подасть найменшу ціну, приймаючи рівночасно рінні сугестії, як можнаби ще змінити або таньше вийшло.

В сей спосіб через два тижні до гол. канцелярії приходили рінні майстри і субконтрактори та подавали свої ціни на виконанне осібних робіт, тобто після того як означені пляни і описані в „спесифікейшин" а також після деяких змін ними пропонованих.

Перейшовши в той спосіб від розібрання старих домів, вибрання старих бейзментів, постепенно всі дальші роботи конечні до здвигнення нового будинку з желізною конструкцією і цементовим підлогами, від самого споду аж до даху і внутрішнім викінченем таким, як огнетревалий будинок вимагає і пляни та „спесифікейшин" описують, знайшов, що кошт на той будинок без посередництва загального контрактора будувати хотіли то він мусить коштувати не менше як сто тисяч долярів. Щодо змін якими можна цю будовою зменчити то є провізія на третий поверх від якої можнаби відступити, через що желізна конструкція і мури могліби бути тончі, а з тим таньші, а також можнаби дати дещо таньше внутрішнє і зовнішнє викінченне. Представляючи дальше ціни окремих робіт від рінних майстрів і субконтрактерів І. Каштанюк говорить, що коли би ми сами вели будову то маглибисьмо для організації заощадити кошти, в самих змінах парк тисяч долярів, при тім деякі роботи виконані ними можно віддати по низших цінах. Тепер, каже, безробітте і много наших людей потребує роботи.

В дальший загальній і розважній дискусії над сею справою в якій всі присутні брали участь, сконстатовано, що: для зниження кошту відступити від провізії для третого поверху не варто, бо будинок з такою провізією має далеко більшу вартість, а щодо внутрішнього і зовнішнього викінчення то воно також в планах не таке, щоби його о много тащим заступити можна. Дальше сконстатовано, що в нас нема сил і змоги самим будовою займатися, що ми, будемо і без того будовою перешкоджені, що відбиватися буде на веденню справ організаційних, та вже ніяк організація ні її урядники не повинні брати на себе всего труду, а передовсім ризика полученого з такою будовою. Се що іншого зробити один контракт з одним відзвічальним контрактором, який діло повести знає і ризико на себе приймити може, а що іншого мати до діла з десятками субконтракторів і особними робітниками. При тім всім годі предвидіти які труднощі і перешкоди будуть з огляду, що підчас будови можуть захоронитися машини і друкарських робітників так, щоби і з життем були безпеки і денним могли друкувати. Того рода будови не можна робити без інжинірів і архітектів та без кваліфікованих робітників. До того треба мати на увазі будівляні законц, так щодо міських властий як і робітничих юній, а також предвидіжувати можливість конфліктів між субконтракторами, які не раз і кваліфікованих контракторів доводять до втрат і судових процесів. Одним словом лише є віддати той клопіт і ризико контрактерови за відповіднім контрактом і бондом, що такий контракт мусить бути виконаний, а також догляд над виконаннем того контракту лишити в руках архітекта, який за се буде відповідальним. Члени Екзекутивни будуть мати доволі журби і труду підчас будови хоч її не будуть вести безпосередно. І так буде безпечніше як для урядників так і для организації.

Сконстатовано також, що між Українцями в тих околицях нема ні більших контракторів, що моглибсь сами таку будівлю будувати, ані нема менчих субконтракторів, що моглибси виконати особні части такої будівлі, а знайшлибися лишень такі, які може, що взялибси контракт загальний на се, що їм його перепустити, або відступити іншому контракторови. Також сконстатовано, що в окольиці нема навіть наших юнійних робітників, які одинoко при тій будівлі заняття мати можуть і тому годі сподіватися, щоби сам будинок ман в якій небудь спосіб при будові сего дому занятя знайти, а колиб який знайшовся, то йому можна буде помочи, хоч в відшастя цілу будівлю чужому контракторови.

Вкінці формально ухвалено, щоби з справою довше не гаїтись Щоби Екзекутива віддала цілу будову одній будівляній фірмі за відповідним контрактом і гарантією. Що цілий кошт будови не повинен перевишшати суми 125 тисяч долярів, та що архітект, який вже богато в тій справі зробив, щоби провадив роботу до кінця.

При тім видано директиву, аби остерегти членів, щоби були приготовані на перешкоди в урядованню і видаванню Свободи.

(Дальше буде.)

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, вид. 315, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 14. червня, в гали Тодіфрогиса всіх членів просить на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Члени довгуючі напоминається вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть засуспендовані. Не явившийся член на сей мітінг буде карваний після ухвали. — Мик. Гудима, предс.; Гр. Качмар, кас.; Ф. Данько, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запорожська Січ, вид. 355, повідомляє, що місячний мітінг відбудеть сяраз по Сл. Божій в неділю, 17. червня в гали церковній, 519 University N. E. є важні справи до полагодження, тож є конечним низком кождого члена є прибути на сей мітінг. — Олекса Козак, предс.; Йосиф Гресько, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, вид. 34, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться дня 17. червня. Кождий член цеї церкви повинен на сей мітінг в годині 2-ій пополудни.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Тов. Запорожська Січ, вид. 355, повідомляє всіх членів і членинь, що місячний мітінг відбудеться дня 17. червня, в годині 2-ій пополудни, а гали парафіяльній при 526 Virginia St. Проситься всіх членів і членинь явитись на сей мітінг. Не явившийся член на мітінг буде карваний 50 ц., а урядник 1 дол. — Ф. Содомний, предс.; Н. Калагура, кас.; В. Синайко, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Володимира Вел., вид. 179, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 17. червня в У. Н. Домі, 1523 Пюрл Ст.; точно в годині 1-ій попівдні. Проситься всіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Добромільський, предс.; Мик. Кульчицький, кас.; Теодор Вадика, секр.

ЦИКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, вид. 352, повідомляє своїм членам, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 17. червня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Нар. Галі, 1902 W. Division St., при Робей ул. В цілю обговорення кождого члена прийти на сей мітінг на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг на сім мітінгу, бо контр. комісія буде обраховувати книжки. На мітінгу будеться приймати нових членів без екзаменів, бо є конечність нових кандидатів. Котрі члени що місячні збори відбувається в суботу, зібрані зечуні звісні на наступний ч. 16. червня, в годині 7.30 вечером в Укр. Нар. Клюбі, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на сю збори. — Р. Рубльовський, секр.

МАГАНОЙ ГЛЕЙН, ПА. Бр. св. Димитрія, вид. 28, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в 17. червня, сяраз по Сл. Божій, у гали церковній. Проситься всіх членів прийти на мітінг і принести жертву на Спротивець при У. Н. Союзі. — І. Грушецький, предс.; Н. Бабик, кас.; І. Музика, секр.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. Бр. св. Михаїла, вид. 357, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 17. червня, в годині 1.30 пополудни, в Мусс Гали на Кінг ул. Вибраться членів прибути на час, бо мітінг зачнеться точно в означений час. — А. Вінний, секр.

АКРОН, О. Отсим повідомляється всіх членів Бр. Сою. св. Духа, вид. 286, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній, pir Washington and Able St. Обовязком є всіх членів явитись, бо в противнім разі підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. Контр. комісія буде в означеннім часі на сім мітінгу, де доповнене складок на Спротивець і другі важні справи. — Теодор Тонин, предс.; Івана Березовець, секр.

СМОК РОН, ПА. Бр. св. Георгія, вид. 135, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться 16. червня, в годині 2-ій пополудни. Не явившийся член буде приятий на сей мітінг, а довгуючих проситься вирівнати свої заległости, об в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член без важної причини заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Павло Папар, пр.; Андр. Підкалильний, кас.; Антін Клим, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Отсим дається до відома членам Тов. Соединенська Січ, вид. 347, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, точно в 2-ій год. пополудни, в гали церковній при Гог Бін дорозі. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо буде важної справоздання. — П. Чойек, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, вид. 24, повідомляє своїх членів, що в неділю, 17. червня, відбудеться місячний мітінг в галі нашого брата Федора Семка. Проситься членів прибити на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член явившись на сім мітінгу буде карваний після ухвали. — Іван Цьокун, кас.

ВУДЛАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, вид. 120, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, в годині 2-ій пополудни, там, де завсіди. Кождий член повинен явитися на час. — Мих. Баш, секр.

ФОРД СИТІ, ПА. Тов. Січ, вид. 63, повідомляє всіх своїх місячних і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, в год. 1.30 пополудни в Клюбі Сокола. Обовязком кождого члена явитись, бо є важні справи до полагодження. Уряд і контр. комісія здадуть справоздание за 6 місяців; Довгуючі члени мають вирівнати свої заległости, бо інакше будуть суспендовані. Також проситься тих членів, котрі ще не дали своєї жертви на Спротивець при У. Н. Союзі, зложити на тім мітінгу. — Ф. Джуган, предс.; І. Заверталяк, кас.; О. Зубік, секр.

ВОЛБРЕЙТ, Н. Й. Подається до відома всім членам відділу 13-го, що в неділю, 17. червня відбудеться місячний мітінг зараз по Сл. Божій, в церкві Успення Пр. Богородиці. Зложить кождий член має явитися, обо взяти участь в полагодженню важних справ. — Василь Войчук, предс.; Василь Футтуйчук, секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. Неп. Зач. Пр. Богородиці, вид. 145, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, в гали церковній, в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів явитись на мітінг і вирівнати свої належитости, бо в противнім разі будуть засуспендовані. Також проситься тих членів, котрі ще не дали своєї жертви на Спротивець при У. Н. Союзі по одному долярови. Тому проситься тих що ще должні за 1927 і 1928 рік, щоби принесли на сей мітінг, бо уряд хоче відіслати гроші до комітету. — А. Лаврук, предс.; І. Олексін, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. Згода вид. 20, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. червня, в годині 1-ій попол., в Укр. Хаті, 2240 Грейвайр ул. Обовязком кождого члена явитися, бо є важні справи до полагодження, а крім того справа Спротивця і много других. Довгуючих членів проситься вирівнати свої заległости, бо інакше будуть засуспендовані. Не явившийся член заплатить кару 75 ц., а урядник 1 дол. — Дмитро Бинк, пр.; Матвій Прихітко, секр. *рек.*

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Б. Хмельницького, вид. 22, повідомляє своїх членів і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 16. червня, в год. 7.30 вечер., в гали ар. Дому, 101 Grand St. Взиваеться кождого члена прибути на сі збори, бо є важні справи до полагодження, як справа пікніку, Спротивця, Нар. Дому. Довгуючі члени обовязані вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть засуспендовані. Не явившийся член підлягає карі 50 ц. а урядник 1 дол. — Т. Каровець, предс.; М. Багай, секр.

НАРТСБЕН, ПА. Бр. св. Володимира, вид. 105, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться в годині 3-ій пополудни в неділю, 17. червня, в гали Укр. Громадськім Центрі. На порядку дружа дуже вибір комітету на місяць і місячне справоздание. Не явившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — П. Козирський, предс.; С. Слободян, секр. С. Крайник, кас.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, вид. 104, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбувається 17. червня. Кождий член має явитися, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Вітій, предс.; П. Шут, кас.; І. Мисак, секр.

ВІЛКС-БАРРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, вид. 99, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, в год. 3-ій пополудни, в гали церковній. На порядку нарад є важні справи до полагодження; буде також справоздание контр. комісії. Не присутний член на сім мітінгу підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Петро Герман, секр.

ПАСЕРІК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, вид. 47, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. червня в 1.30 пополудни, в гали церковній, 47 Hope Ave. Кождий член має явитися, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член буде карваний після ухвали. — М. Дрипчак, предс.; М. Гайдук, секр.

НЬЮ ТРИВЕР, КОННЕКТ. Тов. Любов, вид. 370, повідомляє своїх членів і членинь, що мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, сяраз по Сл. Божій в годині 1-ій пополудни точно, в гали У. Н. Дому, 237 Hope Ave. Позаяк є важні справи на порядку дня присутність кождого члена конечна. Довгуючі члени упоминається вирівнати заległість, а також незабувайте привести нових членів та засекундувати їх у нашій славній організації У. Н. Союзі. — Волод. Дедет, голова; Василь Микитин, писар.

ГАРТФОРД, КОНН. Укр. Бр. св. Івана Хрестителя, вид. 277, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, точно в 2-ій годині пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо буде пару важних справ до полагодження. Не явившийся член заплатить кару, яку уважають за належне. — вало Молява, предс.; Іван НЕестерук, кас.; Павло Курко, секр.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, вид. 198, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, в год. 6-ій пополудни, в Домі Полк. Поповичівського на Thompson St. Неявившийся член підпадає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Д. Покітинський, предс.; М. Кавадець, кас.; А. Сидор, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, вид. 83, повідомляє усіх своїх місценчих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, в годині 3-ій попол, в домі Тов. Горожан, 847 N. Franklin St. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Кождий член повинен старатись привести зі собою нового члена до Тов. і У. Н. Союза. — Тільо Савчик, секр.

ПОЙКЕРС, Н. Ді. Тов. Подільська Січ, вид. 8, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. червня, в Клюбі сГрож., 29 Jackson St., точно в год. 2-ій пополудни. Проситься членів явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Кождий член явитись має з книжкою і вирівнати належитість. — Волод. Сегінь, секр.

ІСТОН, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, вид. 137, повідомляє своїх членів, що місячний збори відбудуться в неділю, 17. червня, в 2-ій год. попол., в гали парафіяльній при четвертій улиці. Проситься всіх членів прибути на означений час. Контр. комісія справоздание. Довгуючих членів упоминається вирівнати свої заległости. Тих членів, котрі ще не зложили свого жертви на Спротивець, проситься принести на сей мітінг. — Ф. Сагатий, предс.; Т. Кульчицький, кас.; М. Підгайний, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, вид. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 16. червня, в Нар. Домі, 72 Морріс ул., точно в годині 8-ій вечер. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Проситься Юрій Крайник, предс.; Іван Гапка, кас.; Семен Кусень, секр.

— Не можеш уявити собі, скільки то брехні пошириле про мене Степан.

— То де будь рада, що не пошириле правди про тебе!

ОЛІФАНТ, ПА., ПОТРІБУЄ ДЯКОУЧИТЕЛЯ.

Церква Св. Кирила і Методія в Олифант, На., потрібує дякоучителя, який уміє вчити хор, провадити школу і вчити представлення. Місце до обняття сейчас. Рефлектуючі хай подадуть, якої платні хочуть.

Ss. Cyril & Methodius Greek Catholic Church
P. O. BOX 442, OLYPHANT, Pa.

КУПУЙТЕ ДОМИ

Найскорша дорога доробитися маєтку є мати свій дім. Тож не відкладайте, а толодсть-ся до:

JOHN GINDA
390 Grant Ave., Carteret, N. J.

ДРУКУЙТЕ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до бучері, бо сам не хочу дати собі ради, бізнес хороший масарських занимаю бучерню. Голоситися під ч. 101 BEDFORD AVENUE, BROOKLYN, N.Y. 133-6

ХТО ХОТІВБИ ВИХАТИ В КОНТРИ

на свіже повітре, а мене є відповідне місце, кімнати до винайму на цілий сезон, вода до купання, а і до моря недалеко. Голоситися до: 135-6
WILLIAM TURSKI,
Oxdale, Conn.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ іспитований потрібує сейчас місця при укр.-гр. кат. церкві; чесний, самотний, провадить хор, дає авантажні представлення взірцево, учить діти, школу і музику. Ласкаві зголошення проситься слати на адресу: **Т. К., с/о SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 135-6

ВДОВЕЦЬ, молочний бізнесу, нерухомість жевійшов, середнього віку, до пожиду дому і опіки над дітьми. Ласкаві зголошення проситься слати, адресуючи:
M. K., c/o SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J. 135-8

НА ПРОДАЖ новий на 4 кімнати дім, в домі вода, електрика, огрівание, пивниця, лота 50х100, курник, 25 курий, школа два блоки, 5 хвиль до фабрики. Ціна 32,500, готівкою 3500, реста на легкі платні. Голоситися до:
W. BIDAK, Hamilton St., Box 8, New Brunswick, N. J. 135-8

ПОШУКУЮ СТАРШОЇ ЖЕНЩИНИ, вдовиі, карта любилабн жити на фарми, де господиня вже є, а мало сей дім і двох хлопців 10 і 12 лет. Голоситися до: 135-40
A. LYPSAN,
Box 206, Pitcarin, Pa.

ТІ, ЩО БАЖАЮТЬ ЗНАЙТИ ХАРН І ПОМЕШКАННЄ, ЗНАЙДУТЬ ЙОГО ПІД Ч.
135-6
569 SO. COLONIAL, DETROIT, MICH.

ВДОВЕЦЬ пошукує женщини до домашньої роботи, котра би хотіла заопікувати двома дітьми, згодилучая може бути з одною дитиною; платня після умови. Ласкаво зголошуватись до: 135-6
MIKE MYCHAYLYSZYN,
13459 Baltimore Ave., Hegewich, Ill.

ДЯКО-УЧИТЕЛЬ іспитований пошукує посади, стіпне тенорним голосом, може вести хор, давати, вчити церкви і уладжувати представлення і любитель учитель дітий. Прошу голоситися на адресу: 136-7
J. D. SAWCHYN,
44 Rankin St., Newark, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ КУШНІР,
котрий ще на замовення нові ФОР-КОВТИ і переробляє старі на нові і в мене можна найти готові скарфи до носіння в рінних цінах. Принимаємо також всякий фор на сторицю пропагом літа. 100—
Приходіть оглянути.
M. KRYSHYN,
664 AMSTERDAM AVENUE,
между 92—93 St.,
Tel. Schuyler 7707. NEW YORK.

МАЛА ФАРМА
16,000 Sq. Ft.
$50 завд., $8 місячно
$300 Близько силезниця, школи, басейн. Понад 162 фабрик, платні добрі. Гарне положення під ціл. город. **METZGHEN REALTY & IMP. CO., 286 Broadway, N. Y. Room 311,** офіс отворений в четвер до 8 вечер. Дома на цілий рік заняті, а завтику, реша на ренту. Потрібно агентів.

ДАРОМ, ТЕРПЛЯЧИМ НА ПРОПУСКЛИНУ

PLAPAO на пробу і книжку про пропускліну цілком безплатно.

СТУАРТА PLAPOPAS є чимось инши від шести ест. медичний збірник, який знищує хорости самі, щоб спинити ростучість, а не лишати їх, а також держати нутренности в здоровлю. Нема пасків, сперужин або сирюок. Тому не зуживає, не треба їх не гнести не робити шлунку „рев". Тисячі осіб вічнісся в ціті успішно, не зужуючи ленної праці і успіх буа навіть в найгірших випадках. Мягкий нарід аксаміт, котрий не дразнить, не дорогий, надгородження золотим медалем і найвищою нагородою. Процедура лічення натуральна, посильова, нас спеться цілого тіла. Уздоровлює то, що поворюю, посилаючи. Ціна $5.95 з **PLAPAO** пиком ДАРОМ. Напишіть свою назвиско і адресу на купоні і вишліть нині ж сейчас.

PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

Імя і назвиско .....

Адреса .....

Відповідна почта приносе Вам пробну **PLAPAO** безплатно. 237,69

ПЕТРО ЄРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ ВЕСЬКИХ ЗМАРЛИХ ОСІБ
ЦІЛОМ ПО ЦІЛІЙ ОКОЛИЦІ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY.
Telephone: Orchard 2568